

LITERATURA COMPARADA I ESTUDIS CULTURALS

PROFESSOR: ENRIC SULLÀ

HORARI: 13-14,30 H. (dimarts i dijous)

2on semestre

6 crèdits

DESPATX: B11-234

HORES DE VISITA: 10-11 h. (dimarts i dijous)

HORES CONCERTADES: 9-10 i 15-16 h. (dimarts i dijous)

OBJECTIUS

L'objectiu del curs és l'estudi de la cultura, no solament com a concepte, sinó en les seves manifestacions més diverses, particularment la cultura de masses. Aquest objectiu general es completa amb objectius més particulars, com ara l'examen dels mètodes disponibles per a l'estudi no solament de la cultura en un sentit general sinó dels textos (en un sentit molt ampli) que la configuren i, en particular, de la lectura orientada en un sentit ideològic, és a dir, la lectura que busca d'identificar els termes en què ha estat representada la realitat.

TEMES

I. Teoria: 1. La cultura: què és?, quines funcions i característiques té?, quins tipus de cultura hi ha? Els nivells de cultura: la cultura de masses i la indústria cultural.- II. Els estudis culturals: precedents, mètodes i objectius. Breu història. Del marxisme al pragmatisme. Les aportacions més significatives.- III. El debat sobre el cànon literari. - IV. Pràctica: Anàlisi de textos culturals: literatura culta o de consum (paraliteratura o subliteratura: ciència ficció, espasa i bruixeria, policíaca, sentimental, etc.), cinema, música pop i rock, teatre, còmics, televisió (sèries i programes específics), propaganda comercial, etc.

AVALUACIÓ

A més de les intervencions a classe, el curs serà avaluat sobre la base de les qualificacions obtingudes en un mínim de dos treballs escrits: 1) un treball teòric basat en la relació entre el llibre de G. Steiner *In Bluebeard's castle* i com a mínim un altre dels llibres enumerats a la llista de "Lectures/2"; i 2) un treball de tipus pràctic, el tema del qual ha de ser necessàriament comunicat al professor i aprovat per aquest, que consistirà en l'anàlisi d'una obra (novel·la, pel·lícula o algun altre text de cultura) o d'un tema o d'un problema. D'una extensió d'entre 10 i 15 pàgines (exclosa la bibliografia, si n'hi ha), els treballs s'han de presentar en fulls DIN A4, sense enquadernar, només grapats a dalt a l'esquerre i amb una portada amb el títol i el nom de l'autor/a, sense fulls en blanc a la fi.

LECTURES

Es facilitarà un recull o més d'un de textos en fotocòpia que contindrà la major part dels articles o capítols enumerats a "Lectures/1". S'entén que els llibres que hi consten seran estudiats en la seva totalitat. A més d'aquests articles, com a lectures d'iniciació són recomanables els llibres de Mattelart i Neveu 2003 i de Sardar i Van Loon 1997. Cal dir que no s'han repetit a la bibliografia general els títols enumerats a Lectures 1 i 2 amb l'excepció d'alguna obra col·lectiva.

Quant a les lectures o al corpus objecte d'estudi, les propostes es presentaran i s'acordaran a la classe.

BIBLIOGRAFIA

1. Lectures / 1

- Adorno, Theodor W. i Horkheimer, Mark
1944 "La industria cultural", a *Bell et alii* 1992: 177-230.
- Althusser, Louis
1970 "Ideología y Aparatos Ideológicos de Estado (Notas para una investigación)", a *Escritos (1968-1970)*, tr. A. Roies, Barcelona, Laia, 1975, pp. 107-172.
- Barthes, Roland
1957 "Le mythe, aujourd'hui", a *Mythologies*, París, Seuil, 1970, pp. 191-247. Trad. esp.: *Mitologías*, Mèxic, Siglo XXI, 1988.
- Benjamin, Walter (1936), "La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica", a *Discursos interrumpidos I*, tr. J. Aguirre, Madrid, Taurus, 1973, pp. 15-57.
- Bourdieu, Pierre
1992 *Las reglas del arte*, tr. Th. Kauf, Barcelona, Anagrama, 1995.
1994 "Espacio social y espacio simbólico" i "Para una ciencia de las obras", a *Razones prácticas*, tr. Th. Kauf, Barcelona, Anagrama, 1997, pp. 11-26 i 53-73..
2003 "Sociología de la percepción estética", "El mercado de los bienes simbólicos" i "Consumo cultural", a *Creencia artística y bienes simbólicos*, tr. A. Gutiérrez, Córdoba i Buenos Aires, Aurelia Rivera, pp. 65-84, 84-154 i 229-237.
- Eco, Umberto
1965 "Introducción" i "Alto, medio, bajo", a *Apocalípticos e integrados ante la cultura de masas*, tr. A. Boglar, Barcelona, Lumen, 1975, pp. 11-36 i 37-78.
- Gramsci, Antonio
1966 *Cultura i literatura*, ed. i tr. J. Solé Tura, Barcelona, Edicions 62, 1966.
1970 *Antología*, ed. M. Sacristán, Madrid, Siglo XXI, 1974.
- Hall, Stuart
1980a "Cultural studies and the Centre: some problematics and problems", a *Hall et alii* 1980: 15-47.
1980c "Cultural studies: two paradigms", a Storey 1996a: 31-48. Trad. esp.: "Estudios culturales: Dos paradigmas", a http://www.nombrefalso.com.ar/materias/apuntes/html/hall_2.html (07-02-06).
- Hoggart, Richard
1970 "Los estudios culturales contemporáneos: literatura y sociedad", a Bradbury i Palmer 1970: 187-205.
- Jordan, Barry
1986 "Textos, contextos y procesos sociales", *Estudios semióticos*, 9, pp. 37-58.
- Marx, Karl i Engels, Friedrich
1972 *Textos sobre la producción artística*, ed. V. Bozal, Madrid, Comunicación [A. Corazón].
- Mcdonald, Dwight
1960 "Masscult y midcult", a *Bell et alii* 1992: 59-140.
- Shils, Edward

1960 "La sociedad de masas y su cultura", a Bell et alii 1992: 141-178.
Williams, Raymond

2. Lectures / 2

Eliot, T. S.

1948 *Notes towards the definition of culture*, Londres, Faber & Faber, 1979. Trad. esp.: *Notas para una definición de la cultura*, Barcelona, Bruguera, 1974 (reeditions posteriors).

Freud, Sigmund

1930 *El malestar en la cultura*, tr. R. Rey, Madrid, Alianza, 1975, pp. 7-88 i 230-238 (notes).

McLuhan, Marshall

1969 *La galàxia Gutenberg*, tr. F. Parcerisas, Barcelona, Edicions 62, 1973. Trad. esp.

Snow, Charles P.

1959 *Les dues cultures i la revolució científica*, tr. i epíleg de J. Solé Tura, Barcelona, Edicions 62, 1965.

Steiner, George

1971 *In Bluebeard's castle: Some notes towards the redefinition of culture*, Londres, Faber & Faber. Tr.: *En el castillo de Barba Azul. Aproximación a un nuevo concepto de cultura*, Barcelona, Gedisa, 1991.

3. Bibliografia general

Ariño, Antonio

1997 *Sociología de la cultura. La constitución simbólica de la sociedad*, Barcelona, Ariel.

Barker, Chris

2004 *The Sage dictionary of cultural studies*, Londres, Sage.

Barker, Martin i Beezer, Anne (eds.)

1992 *Introducción a los estudios culturales*, tr. H. Borrat, Barcelona, Bosch, 1994.

Bell, Daniel et alii

1992 *Industria cultural y sociedad de masas*, [tr. E. Guasta], Caracas, Monte Avila.

Bradbury, Malcom i Palmer, David (eds.)

1970 *Crítica contemporánea*, tr. M. de la Escalera, Madrid, Cátedra, 1974.

Brunori, Vittorio

1978 *Sueños y mitos de la literatura de masas*, tr. J. Giner, Barcelona, G. Gili, 1980.

CCCS [Centre for Contemporary Cultural Studies]

1978 *On ideology*, Londres, Hutchinson.

Couégnas, Daniel

1992 *Introduction à la paralittérature*, París, Seuil.

During, Simon (ed.)

1999 *The cultural studies reader*, Londres, Routledge, 2000 (1ª ed.: 1993).

Eagleton, Terry

1991 *Ideología. Una introducción*, tr. J. Vigil, Barcelona, Paidós, 1997.

2000 *The idea of culture*, Oxford, Blackwell. Tr.: *La idea de cultura*, tr. R. J. del Castillo, Barcelona, Paidós, 2001.

Geertz, Clifford

1973 *La interpretación de las culturas*, tr. A. L. Bixio, Barcelona, Gedisa, 2000.

Grossberg, Lawrence; Nelson, Cary; Treichler, Paula (eds.)

1992 *Cultural studies*, Londres, Routledge.

Hall, Stuart

1973 "Encoding/decoding", a Hall et alii 1980: 128-138.

1978 "The hinterland of science: Ideology and the «sociology of knowledge»", a CCCS 1978: 9-32.

1980b "Introduction to Media Studies in the Centre", a Hall et alii 1980: 117-121.

- 1992a "Cultural studies and its theoretical legacies", a Grossberg *et alii* 1992: 276-286 (i discussió, 286-294); també a Hall 1996a: 262-275, i During 1999a: 98-109.
- 1992b "Race, culture and communication: looking backward and forward at cultural studies", a Storey 1996: 336-343.
- 1996a *Critical dialogues in cultural studies*, ed. D. Morley i K.-H. Chen, Londres, Routledge.
- 1996b "Introducción: ¿quién necesita identidad?", a Hall i du Gay 1996: 13-39.
- Hall, Stuart i du Gay, Paul (eds.)
- 1996 *Cuestiones de identidad cultural*, tr. H. Pons, Buenos Aires, Amorrortu, 2003.
- Hall, Stuart; Hobson, Dorothy; Lowe, Andrew; Willis, Paul (eds.)
- 1980 *Culture, media, language*, Londres, Hutchinson
- Hoggart, Richard
- 1957 *The uses of literacy*, Harmondsworth, Penguin, 1971.
- 1970 *Speaking to each other, 2: About literature*, Harmondsworth, Penguin, 1973.
- Johnson, Richard
- 1983 "What is cultural studies anyway?", a Storey 1996a: 75-114.
- Maqueda, Eugenio
- 2003 "Introducción al pensamiento de Stuart Hall", a Pulido 2003b: 53-72.
- Mattelart, Armand i Neveu, Erik
- 2003 *Introducción a los estudios culturales*, tr. G. Multigner, Barcelona, Paidós, 2004.
- Payne, Michael (ed.)
- 1996 *Diccionario de teoría crítica y estudios culturales*, tr. P. Willson, Barcelona, Paidós, 2002.
- Pulido Tirado, Genara
- 2003a "Cuando la cultura popular tomó la calle y la academia. Sobre el lugar cambiante de los Estudios Culturales", a Pulido 2003b: 109-135.
- Pulido Tirado, Genara
- 2003b *Estudios Culturales*, Jaén, Universidad de Jaén.
- Reynoso, Carlos
- 2000 *Apogeo y decadencia de los estudios culturales. Una visión antropológica*, Barcelona, Paidós.
- Sardar, Ziuaddin i Van Loon, Boris
- 1997 *Estudios culturales para todos*, tr. T. Fernández Aúz i B. Eguibar, Barcelona, Paidós, 2005.
- Storey, John (ed.)
- 1996a *What is cultural studies? A reader*, Londres, Arnold.
- Turner, Graeme
- 1990 *British Cultural Studies: An introduction*, Nova York-Londres, Routledge, 1992.
- Williams, Raymond
- 1958 *Culture and society: 1780-1950*, Harmondsworth, Penguin, 1968. Tr. cat.: *Cultura i societat (1780-1950)*, tr. J. Cabanes, Barcelona, Laia, 1974. Tr. esp.: *Cultura y sociedad*, Buenos Aires, Nueva Visión, 2001.
- 1976 *Keywords: A vocabulary of culture and society*, Fontana, 1980. Tr. esp.: *Palabras clave. Un vocabulario de la cultura y la sociedad*, tr. H. Pons, Buenos Aires, Nueva Visión, 2000.
- 1977 *Marxism and literature*, Oxford, Oxford UP. Tr. esp.: *Marxismo y literatura*, Barcelona, Península, 1980.
- 1981 *Culture*, Londres, Fontana. Tr. esp.: *Sociología de la cultura*, Barceloan, Paidós, 1993.
- Wolff, Janet
- 1993 *La producción social del arte*, tr. I. Balsinde, Madrid, Istmo, 1997 (1ª ed. original: 1981).
- Women's Group & Centre for Contemporary Cultural Studies
- 1978 *Women take issue*, Londres, Hutchinson.